

Motion till riksdagen

1987/88:Sf24

av Alf Svensson (c)

med anledning av prop. 1987/88:116 om studiemedel

Det är ett grundläggande samhällsintresse att villkoren för högskolestudier förbättras. Målet bör vara att studiestödet utformas så att alla oavsett familjesituation, bostadsort, ålder och social bakgrund ges möjlighet till högskolestudier.

Rädslan för studieskulder kan medföra att många, framför allt från familjer som saknar studietradition, avstår från att påbörja högre studier. Samma rädsla kan vara utslagsgivande när det gäller valet mellan en kortare och en längre utbildningslinje. Studiestödets utformning när det gäller storleken på lånedel resp. bidragsdel måste utformas med hänsyn till denna grupp. Regeringens förslag om ett högre bidrag är därför positivt, men enligt kds syn otillräckligt för att motivera även ungdomar från mindre studiemotiverade miljöer till fortsatta studier.

Undersökningar visar att många studerande i dag förvärvsarbetar vid sidan av studierna. Det leder till förlängda studietider och därmed högre skuldsättning för den enskilde. Antalet studiemedelstagare som har skulder över 100 000 kr. har ökat från 0 till 9 % mellan 1981 och 1986 (källa CSN). Kds anser att studiestödet måste vara så väl tilltaget att det går att ägna sig åt studierna på heltid.

Ålderssammansättningen bland de studerande har förändrats under de senaste decennierna så att mer än hälften nu är över 25 år. Det innebär i sin tur att många är gifta eller sammanboende, bor i egen lägenhet och har barn. Denna grupp måste få ett speciellt stöd om inte familjesituationen skall vara avgörande för möjligheterna till högskolestudier. I propositionen föreslås att det barn tillägg som hittills utgått med 6 120 kr. per barn och läsår bör avskaffas. Barnfamiljernas ekonomiska problem skall i stället lösas inom ramen för samhällets allmänna stöd till barnfamiljer.

Detta låter sig sägas, men för de familjer som förlorar det extra tillägg de haft, som för flerbarnsfamiljer varit av betydande omfattning, kan det leda till att studierna måste avbrytas. Vilka förslag till förbättringar inom familjepolitiken som skulle leda till reellt förbättrade villkor för barnfamiljerna som kompensation för det avskaffade barn tillägget framgår inte. De förbättrade villkoren när det gäller bostadsbidrag som infördes den 1 januari 1988 täcker inte den förlust som framför allt familjer med flera barn gör på grund av att barn tillägget tas bort.

Socialstyrelsen påpekade i sitt remissvar till studiemedelskommitténs

betänkande Studiemedel (SOU 1987:39) att skillnaden mellan sammanlevande och inte sammanlevande föräldrar där någon av föräldrarna studerar kommer att bli stor. I det fall föräldrarna inte sammanlever erhåller den förälder som barnet bor hos 860 kr./mån. om den andre föräldern studerar. Sammanlevande föräldrar där någon studerar har inte möjlighet att få något tillskott för försörjning av barn motsvarande bidragsförskottet. För gifta makar med barn där någon av föräldrarna studerar skulle det alltså löna sig ekonomiskt med en skilsmässa. Detta förhållande är inte acceptabelt.

Kristdemokraterna anser att införande av en studielön är det bästa sättet att tillförsäkra alla studerande en likvärdig och rimlig ekonomisk standard under studietiden. Det är också enligt vår mening det bästa sättet att minska betydelsen av bakgrundsfaktorer när det gäller den enskildes beslut om att bedriva studier.

Studielönen bör utgå med ett basbelopp (för närvarande 25 800 kr./år) vid heltidsstudier och vara beskattad. Detta belopp ger en studerande utan andra inkomstkällor en disponibel nettoinkomst på 2 160 kr. per månad under nio månader. Hela denna summa utgör alltså bidragsdel.

Studielönen skall kunna kompletteras med statsgaranterade lån, med låg ränta, upp till ett basbelopp. Om hela detta belopp utnyttjas skulle den disponibla inkomsten bli 5 025 kr. under nio månader per år.

Detta kan jämföras med propositionens förslag som innebär en disponibel inkomst på 4 870 kr. under nio månader. Av denna summa utgör endast 1 430 kr. bidragsdel och resten, dvs. 3 440 kr., utgör lånedel.

För familjer med förskolebarn vill kds införa en vårdlön som skall utgå med ett basbelopp för det första barnet och 50 % av basbeloppet för följande barn. Kombinationen studielön--vårdlön skulle innebära att det blir möjligt att leva under drägliga ekonomiska förhållanden även för barnfamiljer där den ena eller båda föräldrarna studerar.

Hemställen

Mot bakgrund av ovanstående hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1987/88:116.
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till införande av studielön fr. o. m. den 1 januari 1989 i enlighet med motionen.

Stockholm den 5 april 1988

Alf Svensson (c)

